

Sözün işıqlı anı

Ürəyimdən səssizlik keçir. Sakit, heç kimin olmadığı mobil, elektron, daha nə bilim nələr, nələr olmayan bir güşə... Sadəcə su şırıltısı, yarpaq, ot xışıltısı, bir də quşların səsi. Yetər ki, bunlar mənim ayaqda olduğumu, yaşadığımı, mövcudluğumu xatırlatsın. Yəni bunların mövcudluğu və mənim bunlarla təması artıq öz-özlüyündə yaşadığımı, düşündüyümü büruzə verir. Və mən də həmin o düşüncələri sadəcə indi xəyal edirəm, ürəyimdən keçirirəm ki, kaş, o sakit güşəni heç olmasa bir saatlıq haqq edə bilim, onu mənə bağışlasınlar... o bir saatlıq anı yaşamaq imkanı, dəstəyi versinlər...

Düşünə bilirsiniz ki, bu nə çətin işdi ki, bunu özünə dərd edirsən. Amma məntiqlə yanaşanda onda görürsən ki, hər kəsin istəyi çin olana qədər hansı çətinliklərdən keçir. Hətta bir stəkan bulaq suyunu içmək üçün də (Bakıda marketlərdə satılan bulaq suyundan gətirmir söhbət, bulağın gözündən içilən sudan danışırıam mən- Ə.M.) həmin o bulağın yanına gedib çıxmaq bilirsiniz də nə deməkdir? Bilmirsinizsə, xatırladım. Bu həm vaxt deməkdir, bu həm maddi durum deməkdir, bu sağlamlıq, bu fiziki durum və nəhayət, bu həm də kimlərinə izini, xeyir-duası deməkdir. İndi gördünüz mü, bir ovuc bulaq suyu içmək üçün bir dünya məsrəf, bir dünya səbəb var. Gəl indi onları aş görüm, necə aşırısan? Gəl indi bunları çöz görüm necə çözürsən? Ona görə də düşünməkdən, ürəyimdən keçənləri dilimə, sözümə gətirməkdən ehtiyat edirəm. Çünki doğru anlaşılmaya bilər, doğru yozulmaya bilər. Və nəhayət, bu dürüst anlaşılmazlıq hansısa qəlbi zədələyər, hansısa ruhu incidər. Onda necə deyərlər, Kərəmi də ağlamaq tutar...

Yeri gəlmişkən, bax elə bu mövzuyla bağlı yaşadığım bir məqamı xatırlayıram. Deməli, bir şeir yazmışdım. Onu indi sizə də təqdim edəcəm, sonra həmin məqama qayıdacağam.

**İki əllə yapışib
Saxlamaq istəyirəm...
Vaxtın həttə əl-qolun -
Bağlamaq istəyirəm...**

**Dondurmaq gəlib keçir
Vaxtı bəzən könüldən...
İstəmirəm çəkilsin -
Sənli vaxtlar önümdən...**

**Bu istəklə sonadək
Yaşayaraq mən ölsəm...
Diriləcəm, ürəkdən -
İstəyimi sən bölsən!..**

Bəli, bu şeirlə bağlı bir ürək dostum mənə bildirdi ki, söhbət hansı istəyindən gedir. Sual mənə yaman toxundu. Ona görə də birbaşa cavab verdim:

-Məgər mənim dirilməyimin hansısa bir istəklə bağlılığı var?

Bu cavabın ardınca ikinci bir cavab da gəldi dilimə və dedim:

-"Nəsimi" filmi yadımdadı? Orda bir məqam var: Şəms deyir ki, "Dövlət bəyin ölüsü də gözəldi!" Bəlkə, mənə sual ünvanlayanda sən də bunu düşündürdün?

Ogülməsədi və dedi:

-Sən gecələr yat, Dövlət bəy!

Hər şeyi başa düşdüm, mövzudan yayınmağı da, ironiyanı da. Amma öz-özümə həm də düşündüm ki, dərin hisslərə qapılmağın bəzən tuş gəldiyi elə nöqtələr olur ki, orda həttə meh də, şəh də adamın xətrinə deyir. Ona görə də dərinde üzmək başqadı, dərin hisslərə qatılmaq tamam başqa. Birində boğulmaq təhlükəsi, birində ağrımaqcası...

Bu gün istənilən sözün başına ip salmaq, istənilən sözün min yerə çəkib aparmaq o qədər asanlaşmış ki, hərdən SÖZə yazığım gəlir. Amma sonra baxıb görürəm ki, heç SÖZün özü də az aşın duzu deyil. O da hər qələmə, hər dilə könül verir. Bir də görürsən ki, adamın yeddi qatından keçir, bir də görürsən ki, göyün yeddinci qatındadı... bir də görürsən ki, ayaq altında... və nəhayət, bir də görürsən ki, könül oxşayır... Bax, belə bir ömür yaşayır SÖZ, belə bir meydan suvarır SÖZ!

Mən hamıya məlum olan, hamının hər gün qarşılaşdığı çalarları elə-belə, SÖZün xoşuna gəlmək üçün, SÖZə yarımaq üçün yazmıram. Bilirəm ki, dünyanın harasında olur-olsun, yerindən, məkanından, zamanından asılı olmayaraq, SÖZ ünsiyyət üçün, münasibət üçün, anlaşımaq üçün mütləq gerek olur. Onu dilə deyə bilməyəndə də başılla, yazıyla, hərəkətlə çatdırırsan. Amma xəyalı bu cür çatdırmaq o qədər də alınmır. Çünki xəyalın dili, xəyalın ifadə vasitəsi olan SÖZ xəyalla xəyal qurran arasındakı tellərdən asılıdır. O tellərə hər kəs toxuna bilmir. Necə ki, Ədalətin "Ruhani"sini heç kəs çala bilmir. Lap elə "Yanlış Kərəmi"ni də.

Deməli, bu prizmadan baxanda, bu nöqtədən boylananda onda görürsən ki, xəyal qurmağın nə boyda məsuliyyəti var, nə boyda yükü var, nə qədər zərifi, nə qədər əlçatmazdı. Yəni xəyal qırılıqlığına uğurlamaq, tuş gəlmək, elə bil ki, isti odun üstünə soyuq su tökməkdir... elə bilki, diri ola-ola ölməkdir, bir növ klinik ölüm... elə bil ki, əl-qolunun boşalıb yanına düşməsidir... elə bil ki, Məlik-məmmədin düşdüüyü quyuda kəndirsiz, nərdivansız qalmaqdır...

Bax, bu mənada mənim xəyalpərvəriyim həmişə isti aşımaya soyuq su calayıb. Elə dünənimdə də, bu günümdə də... elə güvəndiklərimdə də, güvənənlərimdə də... Və nəhayət, çalıxdığım, oturdurduğum yerə də. Çünki xəyal görünməzdi, əlçatmazdı, bir az da kobud desəm, ruh kimi bir anlayışdı. Amma gerçəklik, necə deyərlər, oturdurduğum yer, ordaki münasibətlər görünəndi, ordaki hərəkətlər izləniləndi. Deməli, bir az özünü ovcunun içərində saxlamağı bacarmalısan. Bütün pərdələri qaldırmağa ehtiyac yoxdu. Bütün qapıları taybatay etmək, pəncərələri, nəfəslikləri Allahın ümidinə vermək yanlışdı. Çünki bunun sonrası var. O sonranı isə hər kəs bildiyi kimi düşünsün. Mən isə tamam başqa bir şey düşünürəm və düşündüklərimi dəsiziz üçün açıqlayıram.

**Mən xəyal qururam- gecəm-gündüzüm
Xəyal içindədi -sadəcə xəyal...
Bir anlıq xəyal qur, sən də nə olar -
Məni xəyalların əlindən gəl, all!..**

**Nə uzaq gedirəm, nə də ki, yaxın
Sadəcə çevrəndə fırlırayam mən...
Özü öz içini səssiz əridən -
Dərdin əlindəki kirkirəyəm mən!..**

**Düşünmə xəyaldı günüm, ayım da
Düşün ki, xəyal da, gün də, ay da Sən!
Mənim ömür adlı özəl dünyamda-
Tanrının verdiyi şirin pay da sən!..**

Yaşananlar o vaxtsız olur, yadda qalan olur ki, onu xatırlayanda ürəyin ağrıyır. Özündən, yaşadıklarından, ümumiyyətlə, dünənindən incimirsən, küsmürsən, bezmirsən və dünəninə də, özünə də acımırsan. Bu mənada mənim dünənimdən incidiyim məqamlar heç də az deyil. Amma neyləyirəm ki, hər dəfə dizimə dəyən daşlar ağılımı özümə qaytarmır. Axırda dizim daşdan bezir,

daş da dizimdən. Və hər ikisi "eh" edib başını bulayıb çəkilib öz işinin arxasına.

Buna görə də həm doğmalar, həm simsar olanlar, məni mənim kimi duyan sənənin özün də hər dəfə məni qınayırsan, mənə nəsihət edirsən, məsləhət verirsən, ağıllı olmağa, özümü toparlamağa çağırırsan. Mən isə ağıllana bilmirəm. Deyəsən südlə gələn sümüklə çıxacaq axırda. Yəni normal, səmimi yanaşib qayğı-diqqət ayırdığım insanın divarın o üzündəki mövqeyi, yanaşması, hətta açıqlamalar verməsi "qulağı" olan yerin yaratdığı fürsət hesabına çoxda gizlin qalmır, açılır üstü, bəlli olur hər şey. Bax, onda ürəyim ağrıyır, özümü qınayıram. Amma bu da bir an çəkir. Çünki mən təbiətin tamam fərqli baxışını, şam dünyaya. Bunun da əsas səbəbi müəllimlərim olub - həm məktəbdə, həm də həyatda. Hər zamanda onların öyrətdikləri, onlardan öyrəndiklərim əlimdən tutub və o sarsıntıları, o ürəyimə dəyənləri büküb bir kənara qoymağa mənə kömək olublar. Və mən yenə öz yolumla, öz axarımla getmişəm, gedirəm... onlar da yenə öz axarlarıyla, öz yollarıyla gedirlər. Bu yollar kəsişən deyil. Bu yolların bəxtinə paralellik yazılıb. Ona görə də paralel olanın bir-birindən qurtulması üçün hansısa birinin sıradan çıxması lazımdı. Bu da Allahın ixtiyarındadı. Mən də Allahın işinə qarışmağı nə bacarmıram, nə dəbu barədə heç düşünmürəm də. Sizə də məsləhət görmürəm. İstəyirəm ki, bu həyatın bütün rənglərini, bütün çalarlarını gözünüzün önünə gətirib necə var elə qəbul edəsiniz. Reallığa, gerçəyə sığınasınız, onu ödə çəkəsiniz, onun yanında olasınız. Bax onda görəcəksiniz ki, bu dünyanın "qaradaş"ı da göyerməsə, üstündə ot göyərdi. Axı, iradə Allahındı! Hökm onundu!

Şəxsən mən bir az pafoslu, bir az böyük görünə də, əlimi ürəyimin üstünə qoyub deyirəm ki, bəli, məni necə, hardan vursanız da, onun ağrısı Allahımın və Sənənin sayında bir məlhəm tapır. Və çəkilib bir təkiyə, bir kimsəsizliyə düşünürəm. Düşünürəm ki, içimdəki təkiyin diktəsi də Tanrıdan gəlir. Deyir ki, bu təkiyi misralara çevir və yaz:

**Məni bu gecə vaxtı
Təkiyim danışdırır...
Tək sənə bəlli olan -
Çəkdiyim danışdırır...**

**Bir söz deyim, sən dinlə
Məni yuxulu bilmə...
Ruh oxşayan bir dillə -
Əkdüyim danışdırır...**

**Qaralıb dolmasam da
Sarılıb solmasam da...
Şum yeri olmasa da -
Ləkliyim danışdırır...**

**Axşam, səhər günüm "ah"
Boynumdadı bir günah!
Arxasınca ay Allah -
Səkdüyim danışdırır!..**

Deməli, bütün bu dediklərimdən, bu yazdıqlarımdan və sizin eşidib oxuduğunuzdan belə bir nəticəyə gəlirəm:

-Həyatda kimin necə olmasından asılı olmayaraq, qədər yazan Allahdı! Ruzini verən Allahdı! Dərdi də dərd çəkənə verən yenə Allahdı!

Siz özünü də nəticəni silib ata da bilərsiniz, öz işinizdi. Amma mən güvəncim olan Allaha və Sənə üz tutub həmişə dediyim, etiraf etdiyim və bu yazıda da yazdığım o nəticəyə zaman-zaman yaxınlaşmışam, zaman-zaman özümü o nəticənin bax da inam və inanc olsa, siz onu mənim kimi qəbul edə bilərsiniz...

